

VEM BOR DÄR JAG BOR?

MARCUS WEISSENBILDER

Sammanfattning

Segregation är en politisk fråga som är hett debatterad i Västsverige. Följande kapitel visar till vilken grad västsvenskarna upplever att det bor olika grupper av människor i deras boendeyråden och analysen fokuserar främst på upplevd ekonomisk och etnisk variation i boendeyrådet samt vilka skiljelinjer som finns bland grupper i samhället kring dessa upplevelser. Resultatet visar att individer med hög tillit ser sina boendeyråden som mer etniskt segregerade, detta gäller även de som är äldre, de som har hög inkomst och individer som identifierar sig som höger på en ideologisk skala. Föga förvånande uppfattar de med hög inkomst också att deras områden har mindre spridning i nivå av ekonomiska resurser. Ett annat fynd är att individer med utländskt medborgarskap upplever att det i boendeyrådet finns högre grad av olika etniska bakgrunder. Resultaten visar på de varierade verklighetsbilder som skapas av segregation, ett fenomen vilket kan få flertalet negativa politiska konsekvenser.

Få begrepp känns så aktuella i den svenska politiska debatten 2018 som segregationen. Begreppet används främst för att diskutera problem med integration och när SOM-institutet frågar om viktigaste samhällsproblem beskriver de flesta segregation i denna kontext (Martinsson & Weissenbilder, 2018). Begreppet segregation har kommit att bli färgat av den rådande politiska debatten på så sätt att uttrycket i det närmaste förlorar sin bredare egentliga mening. Segregation avser åtskiljande av befolkningsgrupper och innefattar egentligen också skiljelinjer mellan områden i faktorer så som hälsa, ekonomiska resurser, utbildningsbakgrund och politiska åsikter. Skiljelinjer inom dessa faktorer kan påverka samhället negativt och är ofta komplexa och problematiska att påverka politiskt.

Ekonomisk ojämlikhet har seglat upp som ett aktuellt problem under senare år då de ekonomiska klyftorna har ökat likt aldrig förr och de långtgående konsekvenserna av detta kan få stark påverkan på samhället (Piketty, 2018). Istället för att diskutera ekonomisk ojämlikhet i sig kommer jag hädanefter att referera till problematiken som ekonomisk segregation som en del av andra typer av segregation.

Etnisk segregation har inte bara färgat den svenska politiska debatten de senaste åren, utan har även efterforskat väl under decennier av forskare inom bland annat samhällsvetenskap och ekonomi. Forskning inom detta område är dock tudelad när det kommer till de faktiska konsekvenserna av etnisk segregation mellan boendeyråden. Forskning har bland annat visat på att de individer som befinner sig

inom ett boendeområde vilket är starkt segregerat från den övriga befolkningen har svårigheter att delta i civilsamhället och det ekonomiska livet (Van Kempen & Özüekren, 1998). Förklaringen till detta är att individerna inte kommer i kontakt med relevanta personer inom varken civilsamhället eller den ekonomiska sektorn och därmed helt enkelt saknar en möjlighet för deltagande. Segregation av denna sort påverkar dock inte nödvändigtvis alla medborgare på ett likvärdigt sätt. Individer med hög inkomst och privilegierade positioner kan snarare se sin position gynnas av en ökad koncentration av liknande individer i boendeområdet.

En pessimistisk, men inte nödvändigtvis motsättande linje, finns hos den grupp av ekonomer och statsvetare som har visat att det kan uppstå negativa konsekvenser när boendeområden uppvisar en större andel etnisk mångfald. Inom boendeområden med hög andel etnisk mångfald finns det en starkare misstro mot systemet, mindre tillit till så väl institutioner som andra människor och större andel konflikter om offentliga medel (Sturgis m.fl. 2013). Den här forskningen har genomförts framförallt i USA, men även i t.ex. Danmark där ökad etnisk mångfald visat sig ha en negativ effekt på social tillit (Dinesen & Sønderkov, 2015). Stöd finns även för den negativa effekten på tillit av ökad etnisk mångfald i boendeområdet i svensk kontext. En viss del av förklaringen till detta finns i att det är enkelt att undvika kontakt med andra människor i bostadsområdet, jämfört med till exempel arbetsplatser där etnisk mångfald inte verkar påverka tilliten (Kokkonen, Esaïsson & Gilljam, 2014).

Utöver uppfattning om etnisk segregation spelar även ekonomisk segregation en genomgående roll i detta kapitel. Forskning om ekonomisk segregation i boendeområden har visserligen växt under det senaste decenniet, men har trots detta inte fått lika mycket uppmärksamhet i den svenska debatten jämfört med frågor om etniskt segregerade områden. Ekonomisk segregation i form av att låg- och höginkomsttagare allt mer delas upp i olika boendeområden är ett växande fenomen inte bara i Sverige utan även i andra delar av Västvärlden (Tammaru, m.fl., 2015). Drivkrafterna bakom detta fenomen är många. Forskning på europeiska huvudstäder har bland annat visat att nivåer av välfärdspolitik, ett enhetligt bostadssystem, globalisering och ökande inkomstskillnader påverkar till vilken grad städer blir ekonomiskt segregerade (Mayer, 2001; Tammaru, m.fl., 2015). De faktiska konsekvenserna av ekonomisk segregation av boendeområden är dock något mindre klara. Effekter som har visats av forskning är dock att det i låginkomstområden är svårare för invånarna att ta del av det sociala, politiska samt ekonomiska livet (Smets & Salman, 2008).

Med de potentiella konsekvenserna av segregation i åtanke så är syftet med följande kapitel att redogöra för vad som påverkar upplevelsen av segregation i boendeområdet, med fokus på etnisk och ekonomisk segregation. Snarare än att analysera faktiska nivåer av etnisk och ekonomisk segregation används enkätdata från den västsvenska SOM-undersökningen för att mäta till vilken grad människor i Västsverige upplever att deras områden är segregerade. Det finns skäl att tro att en

individens upplevelse av hur boendeområdet är, snarare än hur det faktiskt ser ut, är en avgörande fråga för hur denna individ agerar i övriga delar av sitt liv. Verklighet och upplevelse är visserligen kopplade, men upplevelsens påverkan på verklighetsbilden bör inte underskattas. (Niehaus, 2014). Istället för att direkt begränsa analysen till hur etniskt och ekonomiskt segregerat olika områden upplevs så inkluderas i ett första steg även politisk, livsstils- och utbildningssegregation, innan analysen fokuseras på de tidigare två nämnda områdena med en djupare statistisk analys.

Var upplevs segregation?

I den västsvenska SOM-undersökningen ställs frågor om hur boendeområdet uppfattas. Resultaten visar att respondenterna överlag bor i bostadsområden som inte är segregerade längs ekonomiska resurser, livsstil, utbildning och politiska åsikter. Frågan om olika etnisk bakgrund står dock ut jämfört med övriga, då respondenterna överlag inte anser att det i deras områden finns många med olika etnisk bakgrund. En ansenlig andel av respondenterna i samtliga delfrågor anger dock att de är osäkra.

Siffrorna som redogörs för i tabell 1 visar nedbrytningen på andel för de olika områden utifrån frågan ”I området där jag är bosatt bor det människor med olika ...”. Det är denna fråga som ligger till grund för samtliga analyser i detta kapitel och respondenterna kunde på frågan kryssa i till vilken grad de håller med om att de bor många människor med olika ekonomiska resurser, etnisk bakgrund, livsstil, utbildning samt politiska åsikter i området. Svarsskalan går från ”I stor utsträckning” via ”4”, ”3”, ”2” till ”I liten utsträckning”, samt ”Vet ej”. Utöver detta innehåller tabellen även ett balansmått, vilket visar till vilken andel en övervägande del av respondenterna i undersökningen med en åsikt håller med om de olika påståendena. Ett positivt balansmått visar alltså att det är fler respondenter som ställer sig bakom påståendet än som vänder sig emot det.

Som balansmått i tabell 1 visar så är det i samtliga fall, förutom olika etnisk bakgrund, en större andel av respondenterna i den västsvenska SOM-undersökningen som anser att deras boendeområden präglas av stor spridning, alltså totalt sett en lägre grad av segregation. Utbildning är det klart minst segregrande området, där respondenterna i mycket hög grad upplever stor spridning. Sverige är ett land som överlag har hög grad av utbildningsnivå, men även social mobilitet på utbildningsområdet, vilket kan vara en förklarande faktor. Även bland politiska åsikter syns en övervikt för de som anser att boendeområdet har stor variation. Viss försiktighet bör dock iakttagas i detta fall, då 39 procent av respondenterna anger ”Vet ej” och 22 procent anger mittenalternativet ”3”. Stor osäkerhet verkar finnas bland västsvenskarna kring hur deras boendeområden står politiskt och det är snarare detta som är av intresse att föra med sig rörande ”politiska åsikter.”

Vidare så visar tabell 1 att upplevelse om huruvida det bor många med olika etnisk bakgrund i boendeområdet står ut för västsvenskarna, då det är den enda

av de fem områdena med negativt balansmått. Analyserat utifrån balansmättet, som bortser från de som svarat ”3” och ”Vet ej”, finns det en stor enighet bland västsvenskarna om att deras boendeområden har stor spridning av utbildningsnivåer och politiska åsikter. Cirka 10 procent av västsvenskarna anser att det är liten variation av utbildning och politiska åsikter där de bor. Kring frågan om ekonomiska resurser är denna siffra 20 procent, men även här är det en större andel som anser att det i deras boendeområde bor människor med olika ekonomiska resurser. Etnisk bakgrund står i stark kontrast till övriga områden i denna fråga. Över 50 procent anser att det i deras områden bor få människor med olika etnisk bakgrund och det är även i siffrorna för denna fråga den minsta osäkerheten finns. Västsvenskarna verkar alltså något mer övertygade om vilken nivå av olika etnisk bakgrund det finns i deras områden jämfört med övriga frågor. Gällande frågan om olika ekonomiska resurser i boendeområdet står resultaten i relativt stark kontrast mot den bild av verkligheten som ofta tecknas av officiell statistik. Segregation i form av ekonomiska resurser och livsvillkor är starkt ökande i Västsverige, inte minst i Göteborg, där den ekonomiska segregationen ökat kraftigt under senare år (Göteborgs Stad, 2017). Västsvenskarna upplever däremot att det finns stor spridning inom deras boendeområden.

Tabell 1 ”I området där jag är bosatt bor det människor med olika ...”, Västsverige 2017 (andel, balansmått)

	I stor utsträckning	4	3	2	I liten utsträckning	Vet ej	Summa	Antal	Balans
Ekonomiska resurser	15	18	26	12	8	21	100	2 252	+ 16
Etnisk bakgrund	10	10	18	21	31	10	100	2 570	- 35
Livsstil	14	21	29	13	8	15	100	2 423	+ 15
Utbildning	19	25	26	7	3	20	100	2 280	+ 42
Politiska åsikter	13	17	22	6	3	39	100	1 734	+ 34

Kommentar: Tabellen visar andelen som angett de olika svarsalternativen, baserat på frågan *I området där jag är bosatt bor det människor med olika ...* där respondenterna får svara på en skala 1 (I liten utsträckning) till 5 (I stor utsträckning) hur mycket de håller med om de olika påståendena. Kolumnen ”balans” visar andelen som anger ’4’ samt ’I stor utsträckning’ minus andelen som anger ’I liten utsträckning’ samt ’2’ bland de som har en åsikt i frågan.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Skillnaden mellan upplevd variation i ekonomiska resurser och den faktiska situationen är inte ett fenomen som enbart går att hitta bland medborgarna i Västsverige. Det är ett välkänt fenomen bland de som studerar ekonomisk ojämlikhet att människor har svårigheter att uppskatta hur den ekonomiska situationen faktiskt ser ut för andra. Detta gäller så väl överskattning av sina egna resurser som under-

skattning av andras (Engelhardt & Wagener, 2014), vilket kan förklara svårigheten att uppskatta hur den faktiska ekonomiska situationen i boendeområdet är. Det är visserligen sant att det i Västra Götaland finns ett stort antal boendeområden där det bor människor med olika nivåer av ekonomiska resurser, trots detta visar data på att medborgarna i regionen blir allt mer ekonomiskt segregerade. Spridningen av ekonomiska resurser inom boendeområden blir allt mindre, de med stora ekonomiska resurser samlas allt mer inom vissa områden och de med små ekonomiska resurser samlas i andra områden (Göteborgs Stad, 2017). Höginkomsttagare bor allt mer i separerade områden från låginkomsttagare. Det är även talande att en så pass stor andel (totalt 47 procent när mittensvaret ”3” och ”Vet ej” räknas samman) är osäkra kring hur andras ekonomiska resurser förhåller sig, då ekonomiska resurser syns mer tydligt materiellt än utbildning, vilket har jämförbar osäkerhet i svaren.

Stora gruppskillnader i upplevelser

De aggregerade resultaten från respondenterna ger en tydlig bild kring vilka skilje-linjer som finns i den upplevda segregationen. Nedbrutet på olika socioekonomiska och politiska faktorer framkommer däremot en klart mer nyanserad bild. Tabell 2a och 2b innehåller gruppjämförelser som tydligt visar dessa skillnader. Gällande livsstil, utbildning och politiska åsikter finns det en väldigt liknande upplevelse bland västsvenskarna om vilken nivå av variation det finns i boendeområdet. Bara ett fåtal faktorer står ut. Bland annat de med hög utbildning, som upplever mindre spridning av livsstil, ett faktum som även gäller de i sydvästra Göteborg. Det är även i området Sydväst som spridningen av politiska åsikter upplevs som minst i hela Västsverige, vilket visar på hur Sydväst överlag står ut mot övriga områden i Göteborg som så väl i relation till regionen som helhet.

Höginkomsttagare står även ut gällande livsstilsfrågan, de med högre inkomster verkar befinna sig i boendeområden där individer har en hög enighet av livsstil. Det är svårt att redogöra för exakt vad respondenterna tolkar in i denna fråga, ett rimligt antagande är dock att högre inkomst medför en ekonomisk och social stabilitet som fostrar en viss enighet i levnadsstil. Individer med lägre inkomst lever troligtvis liv som präglas av mer osäkerhet gällande anställning och framtidsutsikt, vilket medför större spridning i livsstil.

I frågorna om ekonomiska resurser finns det betydligt större spridning bland respondenterna än i övriga frågor. Det finns till viss del lätta och begripliga förklaringar till detta, så som att de med högre utbildning och därmed ofta högre inkomst av naturliga skäl ser mindre spridning i ekonomiska resurser där de bor, det faktum att de med faktisk hög inkomst befinner sig i denna kategori är därför naturligt och starkt kopplat.

Tabell 2a "I området där jag är bosatt bor det människor med olika ..." efter bakgrundsfaktorer, Västsverige 2017 (balansmätt)

		Ekonomiska resurser	Etnisk bakgrund	Livsstil	Utbildning	Politiska åsikter	Lägst antal svar
Samtliga		+16	-35	+15	+42	+34	1 734
Kön	Kvinna	+14	-32	+18	+43	+39	826
	Man	+16	-41	+14	+38	+31	904
Ålder	16–29 år	+20	-6	+40	+57	+41	265
	30–49 år	+8	-33	+16	+41	+29	489
	50–64 år	+22	-43	+17	+44	+40	453
	65–85 år	+15	-50	+2	+30	+29	527
Utbildning	Låg	+21	-39	+11	+31	+33	214
	Medellåg	+23	-31	+25	+50	+43	503
	Medelhög	+20	-27	+20	+44	+35	385
	Hög	+4	-46	+7	+38	+26	589
Delregion i VGR ¹	GBG-regionen	+9	-30	+17	+39	+28	966
	Sjuhärad	+29	-31	+14	+45	+46	214
	Skaraborg	+22	-52	+16	+46	+39	276
	FyrBoDal	+23	-44	+19	+44	+43	278
Stadsdelar i Göteborg ²	Nordost	+26	+42	+53	+52	+35	59
	ÖrgrYTE-HÄRLANDA	+9	-20	+21	+29	+19	86
	Centrum & Linne	+20	-32	+22	+33	+21	172
	Sydväst	-7	-44	-9	+17	+5	133
	Hisingen	+4	+6	+34	+52	+39	152
Subjektiv klass	Arbetarhem	+23	-35	+20	+45	+39	826
	Jordbrukarhem	+26	-40	+16	+42	+39	162
	Tjänstemannahem	+5	-40	+10	+39	+31	353
	Högre tjänstemannahem	-17	-54	-6	+20	+18	117
	Företagarhem	+21	-34	+24	+42	+27	151

Kommentar: För frågans lydelse se tabell 1. Tabellen visar balansmätt för de olika påståendena. Balansmätt avser andelen som anger '4' samt 'I stor utsträckning' minus andelen som anger 'I liten utsträckning' samt '2' bland de som har en åsikt i frågan. Utbildning: Låg = ej fullgjord obligatorisk skola eller grundskola, Medellåg = gymnasium, folkhögskola eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, men ej examen från högskola/universitet, Hög = examen från högskola/universitet.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Tabell 2b "I området där jag är bosatt bor det människor med olika ...", efter bakgrundsfaktorer, Västsverige 2017 (balansmätt)

		Ekonomiska resurser	Etnisk bakgrund	Livsstil	Utbildning	Politiska åsikter	Lägst antal svar
Samtliga		+16	-35	+15	+42	+34	1 734
Mellanmänsklig tillit	Låglitare (0–4)	+29	-14	+38	+53	+42	250
	Mellanlitare (5–7)	+18	-33	+17	+42	+35	741
	Höglitare (8–10)	+9	-47	+7	+36	+31	730
Ideologisk självplacering ²	Klart/något till vänster	+15	-33	+16	+43	+39	533
	Varken vänster eller höger	+23	-25	+24	+47	+42	474
	Klart/något till höger	+11	-47	+9	+36	+29	691
Hushålls-inkomst	Max 300 000	+29	-13	+23	+40	+42	359
	301 000–700 000	+24	-36	+21	+44	+37	725
	Mer än 700 000	-3	-54	+6	+37	+28	554
Medborgarskap	Svenskt	+15	-40	+14	+41	+33	1 591
	Annat	+7	-1	+18	+29	(+9)	33

Kommentar: För frågans lydelse se tabell 1. Tabellen visar balansmätt för de olika påståendena. Balansmätt avser andelen som anger '4' samt 'I stor utsträckning' minus andelen som anger 'I liten utsträckning' samt '2' bland de som har en åsikt i frågan. Tillitsfrågan lyder 'I vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' och mäts på en skala som går från 0='Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10='Det går att lita på människor i allmänhet'. Ideologifrågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'. Svar inom parentes baseras på svarstal under 50 personer och har därmed hög osäkerhet.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Den stora spridningen som finns i regionens områden kring uppfattningar om ekonomisk segregation är intressant att notera. Göteborgarna är de som svagast håller med om detta påstående av samtliga som bor i Västsverige. Respondenterna är visserligen överlag positiv, men även i detta fall står området Sydväst kraftigt ut som det enda boendeområdet där balansmättet är positivt och den ekonomiska segregationen alltså upplevs som starkast. Ytterligare intressanta grupperingar är de med hög tillit. "Höglitarna" (de som svarar 8 eller högre på frågan om mellanmänsklig tillit, en skala som sträcker sig från 0-10) står ut mot övriga medborgare i uppfattningen om att det är få i boendeområdet med olika ekonomiska resurser, något som återkommer i den avslutande analysen.

Samtliga analyserade grupperingar, bortsett från de på Hisingen och de i området Nordost av Göteborg har ett negativt balansmätt på frågan om "i området där jag

är bosatt bor det många människor med olika etnisk bakgrund”. Mellan grupper skiljer det sig dock skarpt. Yngre människor är mycket mer benägna att hålla med om påståendet än äldre, men utöver denna grupp och de med låg inkomst syns även skillnader bland de med mindre mellanmännisklig tillit. Låglitare (de som svarar 0-4) har visserligen också ett negativt balansmått, detta är dock -14 medan höglitarna har -47. Det finns med andra ord indikationer på att de med hög tillit befinner sig i ekonomiskt och etniskt segregerade områden. Huruvida detta beror på den teoretiska modellen formulerad tidigare; att heterogenitet fostrar lägre tillit, eller om höglitarna selekterar sig in i vissa områden är svårt att uttala sig om.

Vilka samband finns till segregation?

Gruppjämförelser är ett användbart verktyg för att snabbt bryta ner spridning och variation mellan olika socioekonomiska grupperingar i samhället, siffrorna säger dock lite om hur relevant en faktor är under kontroll för en annan. En statistisk metod som lämpar sig för att analysera samband mellan olika faktorer när den beroende variabeln har flertalet skalsteg av oprecis natur är ordinal logistisk regression. Resultaten från denna metod visar i vilken riktning olika faktorer går under kontroll för andra faktorer och även huruvida det är en statistisk signifikant effekt. Resultaten redovisas i form av oddskvoter, siffror lägre än 1 anger att en viss grupp är mindre troliga att ange att ”det bor många människor i mitt boendeområde med ...”, siffror högre än 1 visar att en viss grupp är mer troliga att ange att ”det bor många människor i mitt område med...”.

Som oberoende variabler i analysen används i detta fall kön (med kvinnor som jämförelsekategori, även kallad referenskategori, och riktningen visar därmed hur män skiljer sig), ålder, utbildning, delregion (med Göteborg som referenskategori), subjektiv klass, tillit, ideologi, hushållsinkomst och medborgarskap (med svenskt medborgarskap som referenskategori).³ Boendeområde inom Göteborg är exkluderat från analysen, då denna variabel har för hög grad av korrelation med delregion i Västra Götaland vilket gör det svårt att särskilja den potentiella effekten av delregion.

Relativt stora likheter finns mellan modellen med ”olika etnisk bakgrund” och modellen med ”olika ekonomiska resurser” när det kommer till vilka variabler som visar ett signifikant samband. Ett antal skillnader uppstår dock, till exempel kring huruvida ålder och delregion är signifikant påverkande. Likt de tidigare balansmått visade är högre ålder, högre tillit och högre inkomst negativt korrelerade med upplevelse av olika etnisk bakgrund i boendeområdet. En signifikant effekt ($p < .01$) syns även för ideologi, där högre angiven siffra på en skala från 1 (klart till vänster) till 5 (klart till höger) predicerar lägre sannolikhet att uppleva olika etnisk bakgrund. Det signifikanta sambandet med delregion visar även att de utanför Göteborg upplever lägre grad av etnisk variation. Signifikansen hos tillitsfaktorerna är onekligen intressant, då det visar på ett starkt bakomliggande samband mellan

allmän tillit och låg upplevelse av etnisk variation i boendeområdet. Det enskilt starkaste positiva sambandet att uppge ”olika etnisk bakgrund” är utländskt medborgarskap.

Samtliga variabler i den andra modellen (olika ekonomiska resurser) visar visserligen på den riktning tabell 2a och 2b indikerade, noterbart är dock här hur få av variablerna som visar på en signifikant effekt. Delregion visar på en svagt signifikant och låg oddskvot, antydning finns dock att de i Västsverige utanför Göteborg upplever högre grad av olika ekonomiska resurser i boendeområdet. Att högre inkomst är en negativt predicerande (den klart starkaste) för att uppleva ekonomisk variation är föga förvånande, den signifikanta effekten från tillit även i detta fall är däremot åter igen anmärkningsvärd. Trots skillnaden mellan de två regressionsanalyserna är tillit och inkomst signifikant predicerande för lägre sannolikhet att ange att det i boendeområdet bor så väl många med olika etnisk bakgrund som många med olika ekonomiska resurser.

Tabell 3 *Effekt av olika bakgrundsfaktorer på upplevelse av variation i boendeområdet, Västsverige 2017 (oddskvoter)*

	Olika etnisk bakgrund	Olika ekonomiska resurser
Kön (kvinna ref.)	1,03	1,02
Ålder	0,69***	0,94
Utbildning	0,99	0,93
Delregion i VGR (Göteborg ref.)	0,79***	1,07*
Subjektiv klass	0,97	0,96
Tillit	0,84***	0,85***
Ideologi	0,89***	1,01
Hushållsinkomst	0,67***	0,70***
Medborgarskap (svenskt ref.)	1,83**	0,93
N	2 084	1 844
Log likelihood	-3 002	-2 796
Pseudo R2	0.04	0.02

Kommentar: Resultatet redovisar två separata ordinala logistiska regressionsanalyser. Den beroende variabeln i varje modell bygger på frågan 'I området där jag är bosatt bor det människor med olika ...' där respondenterna får svara på en skala 1 (I liten utsträckning) till 5 (I stor utsträckning) hur mycket de håller med om de olika påståendena. För sammansättningen av delregion se not, för subjektiv klass se tabell 1. 'Ref' står för den referenskategori som används vid de oberoende variablerna. Signifikansnivåerna som redovisas: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1.

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2017.

Tillit och upplevelse

Regressionsanalysen visar att det finns vissa tydliga skiljelinjer bland västsvenskarna gällande vad som avgör uppfattningar om boendeområdet. Uppfattningarna är onekligen till viss del starkt kopplade till den faktiska verkligheten, inte minst rörande hushållsinkomst. Individer med hög hushållsinkomst är i många fall även bosatta i områden där bostäder kostar mer och det simpla faktumet är då alltså att de berörda områdena är ekonomiskt segregerat från många övriga boendeområden. Detta faktum trivialiserar inte det resultat som framkommer av analyserna som är genomförda i detta kapitel. Det är snarare så att det förstärker bevisen för att det i många delar av Västsverige finns tydliga skiljelinjer kring socioekonomiska faktorer, en växande situation som leder till att grupperingar i samhället allt mer separeras från varandra.

Frågan om delregion i Västra Götaland visar på ett ytterligare tydligt mönster. De som bor i Göteborgsregionen upplever större grad variation av etnisk bakgrund i sina boendeområden och samtidigt en mindre grad av variation av olika ekonomiska resurser jämfört med övriga i regionen. Göteborgarna har alltså en bild av sin stad som mer ekonomiskt segregerad, men med högre andel etnisk mångfald, än resten av västsvenskarna. De med hög grad av tillit står också ut i jämförelse med övriga medborgare. Individer med hög tillit upplever sina boendeområden som mer ekonomiskt och etniskt segregerade än övriga i samhället.

Hur segregation påverkar tillit över det långa loppet blir en viktig fråga att följa om svenska boendeområden fortsätter att röra sig i samma riktning. Ökad segregation mellan boendeområden riskerar rimligtvis att på aggregerad nivå få negativa konsekvenser för den allmänna sociala tilliten i Sverige. Det faktum att individer har en tendens att agera utifrån hur den närliggande verkligheten uppfattas vara, snarare än den faktiska allmänna situationen, är ytterligare anledning till att uppfattningar om segregation bör studeras vidare. Segregation mellan bostadsområden riskerar visserligen att ställa grupperingar i samhället direkt mot varandra. Skilda tolkningar av samhället och det politiska läge som skapas av segregerade bostadsområden riskerar dock att medföra ytterligare svårigheter i den samhälleliga och politiska dialogen.

Noter

¹ Göteborgsregionen: Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungssund, Tjörn och Öckerö; Sjuhärad: Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda; Skaraborg: Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara; FyrBoDal: Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg, Mellerud och Åmål.

- 2 'Nordost' innefattar stadsdelarna Angered och Östra Göteborg. 'Centrum & Linnéstaden' innefattar stadsdelarna Centrum och Majorna-Linné. 'Sydväst' innefattar stadsdelarna Askim-Frölunda-Högsbo och Västra Göteborg. 'Hisingen' innefattar stadsdelarna Västra Hisingen, Lundby och Norra Hisingen.
- 3 Boendområdet inom Göteborg är exkluderat från analysen, då denna variabel har för hög grad av korrelation med delregion i Västra Götaland vilket gör det svårt att särskilja den potentiella effekten av delregion.

Referenser

- Dinesen, Peter Thisted & Kim Mannemar Sønderkov (2015) "Ethnic diversity and social trust: Evidence from the micro-context." *American Sociological Review* 80.3: 550-573.
- Göteborgs Stad (2017). *Jämlikhetsrapporten. Skillnader i livsvillkor i Göteborg*. https://goteborg.se/wps/wcm/connect/3fe012fe-9367-4bd9-a0e9-52999da2ee7d/J%C3%A4mlikhetsrapporten2017_171219.pdf?MOD=AJPERES
- Engelhardt, Carina & Andreas Wagener (2014). *Biased perceptions of income inequality and redistribution*.
- Kokkonen, Andrej, Peter Esaiasson & Mikael Gilljam (2014). "Migration-based Ethnic Diversity and Social Trust: A Multilevel Analysis of How Country, Neighbourhood and Workplace Diversity Affects Social Trust in 22 Countries." *Scandinavian Political Studies* 37.3: 263-300.
- Martinsson, Johan & Ulrika Andersson (2018). *Svenska Trender 1986-2017*.
- Martinsson, Johan & Marcus Weissenbilder (2018) "Viktiga valfrågor i Sverige – från miljö till invandring." I Ulrika Andersson, Anders Carlander, Elina Lindgren & Maria Oskarson (red) *Sprickor i fasaden*. Göteborgs universitet: SOM-institutet.
- Mayer, Susan E. (2001). *How the growth in income inequality increased economic segregation* (No. 230). Northwestern University/University of Chicago Joint Center for Poverty Research.
- Niehues, Judith (2014). "Subjective perceptions of inequality and redistributive preferences: An international comparison." *Cologne Institute for Economic Research. IW-TRENDS Discussion Paper*, (2).
- Piketty, Thomas (2015). "About capital in the twenty-first century." *American Economic Review*, 105(5), 48-53.
- Sturgis, Patrick, Brunton-Smith, Ian, Kuha, Jouni & Jonathan Jackson (2014). "Ethnic diversity, segregation and the social cohesion of neighbourhoods in London." *Ethnic and Racial Studies*, 37(8), 1286-1309.
- Tamaru, Tiit, Marcińczak, Szymon, Van Ham, Maarten & Sako Musterd (2015). "A multi-factor approach to understanding socio-economic segregation in European capital cities." *Socio-Economic Segregation in European Capital Cities* (pp. 25-53). Routledge.
- Van Kempen, Ronald & A. Şule Özüekren (1998). "Ethnic segregation in cities: new forms and explanations in a dynamic world." *Urban studies*, 35(10), 1631-1656.

